

Eduskunnan lakivaliokunnalle

D/190/72/2023

11.1.2023

Valtioneuvoston selonteko oikeudenhoidosta VNS 13/2022 vp.

KULUTTAJARIITALAUTAKUNNAN LAUSUNTO

Selonteossa tuodaan esiin, että oikeudenhoitoalalla on toimijoiden osalta todettu, että ”viranomaisen tulee tehokkaalla työnjohdolla, työnteon organisoinnilla ja toimintatapojen kehittämisellä sekä muilla käytettävissään olevilla työnkulkua parantavilla keinoilla vaikuttaa käsittelyaikojen pitämiseen kohtuullisena. Viime vuosina on kuitenkin havaittu, että mainitut keinot eivät välttämättä aina riitä, vaan kysymys voi olla viranomaisten toiminnalle laissa asetettujen vaatimusten ja viranomaisten käyttöön osoitettujen resurssien epäsuhdasta. Laillisuusvalvonnan näkökulmasta on olennaista, että viranomaiselle annetut resurssit vastaavat lainsäätäjän viranomaisten toiminnalle asettamaa tilausta. Mikäli riittäviä resursseja ei ole, lain noudattaminen saattaa käytännössä olla mahdotonta.” Tämä toteamus on täysin totta myös kuluttajariitalautakunnan kohdalla. Ainakaan toistaiseksi ei ole keksitty jonkinlaista päätösrobotia, joka nappia painamalla tuottaisi perusteltuja ratkaisuja. Oikeudellisten ratkaisujen tekeminen on inhimillistä toimintaa. Myös lautakunnan tehtävät edellyttävät ihmisälyä ja -työvoimaa.

Selonteossa on esitetty henkilötyövuodet 2006-2021. 2021 lautakunnan henkilötyövuodet olivat 35, 2022 30 ja vuodelle 2023 on myönnetty 32 htv. Lautakunta on koko toimintansa ajan ollut aliresursoitu, mikä on vuosi vuodelta kasvattanut ratkaisua odottavien asioiden ruuhkaa. Lautakuntaan on myös jatkuvasti ja kasvavassa määrin tullut laajoja ja intressiltään suuria asioita, jotka kuuluisivat enemmänkin tuomioistuinten käsiteltäväksi. Lautakunta ei siis pelkästään täydennä tuomioistuimia, vaan toimii niiden sijasta.

Kuten käsittelyaikataulukosta (selonteon s. 28) havaitaan, lautakunta on kaukana tavoitetilasta.

Selvityksen toimenpideosassa (s. 59) todetaan kuluttajariitalautakunnan osalta, että kuluttajariitalautakunnan toiminnan nykytilasta ja kehittämisvaihtoehdoista laaditaan laajapohjainen selvitys, jonka perusteella ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin pitkien käsittelyaikojen kohtuullistamiseksi. Tällainen selvitys on kuitenkin jo laadittu konsultin avulla 2019-2020 ja lautakunta on toteuttanut kehittämisohjelmassa esitettyjä uudistuksia siitä lähtien. Toimintaa luonnollisesti kehitetään edelleen koko ajan. Lautakunta on myös siirtynyt 2016 alusta sähköiseen asiointiin ja asianhallintaan ja pyrkinyt määrätietoisesti ohjaamaan asiakkaat sähköisen asioinnin käyttäjiksi. Lisäselvittämisestä ei lautakunnassa nähdä olevan tässä tilanteessa mitään hyötyä ja se vain siirtäisi ongelmaa eli aliresursointia eteenpäin.

Toimijaesittely-kohdassa (s. 73) mainitaan lautakunnalle myönnettyjen toimintamenojen olleen vuonna 2021 3 miljoonaa euroa. Todellisuudessa summa oli 2,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 summa oli 2,2 miljoonaa euroa ja vuodelle 2023 on budjetoitu melkein 2,6 miljoonaa euroa. Jos lautakunnalla olisikin ollut käytössään vuosittain tuo 3 miljoonaa euroa, lautakunnassa ei olisi jonoja ja käsittelyajat olisivat selvästi nykyistä lyhyemmät. Jo melko pienellä resurssilisäyksellä nykyiseen lautakunnan toiminta saataisiin hyvälle tasolle.

Lautakunta katsoo myös, että selonteossa ei ole riittävästi ja kattavasti tarkasteltu eri toiminnassa olevia lautakuntamenettelyjä. Valtava määrä oikeusturvaa tuotetaan juuri erilaisissa lautakunnissa. Ne ovat tehokkaita, halpoja ja asiantuntevia. Lautakuntamenettely on myös nopeaa, jos siihen kohdistetaan riittävät resurssit.

Pauli Ståhlberg

Kuluttajariitalautakunnan puheenjohtaja